

İSLAM TARİHİ DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

Ankara
2014

1. GİRİŞ

İslam tarihi, genel olarak VII. yüzyıl başlarından günümüze kadar on dört asırlık uzun bir süreç içerisinde, çeşitli Müslüman toplumların yaşadıkları din, sosyal hayat, siyaset, kültür ve medeniyet alanlarında elde ettikleri kazanımları içine almaktadır.

İmam Hatip Liseleri öğretim programında yer alan İslam Tarihi ders programı hazırlanırken orta-öğretim ortak genel kültür derslerinden Tarih dersinin içeriği de dikkate alınmıştır. Bu derste, Klasik Dönem (Hz. Muhammed, Dört Halife, Emevi, Endülüs Emevileri ve Abbasi dönemleri) siyasi olaylarına ve gelişmelerine ağırlık verilmiştir. Bununla birlikte hem tarihte devamlılık fikrinin kaybolmaması hem de İslam tarihinin sadece bir Arap tarihi olarak algılanmaması için Klasik Dönem sonrasında Türklerin İslam tarihine etkilerine geniş yer verilmiştir. Ayrıca İslam tarihi ile ilgili diğer belirleyici nitelikteki siyasi ve kültürel gelişmeler de ana hatlarıyla bu dersin içeriğinde yer almaktadır.

Bu programda, günümüz İslam dünyasına geniş yer ayrılmıştır. Çünkü günümüz İslam dünyasının içinde bulunduğu şartların ana hatları ile bilinme zorunluluğu vardır. Öğrencinin, kültür ve uygarlık alanında zamana, coğrafyaya ve toplumsal yapıya bağlı olarak değişen ve değişmeyen unsurları bir arada görebilmesi için İslam tarihi bir bütün olarak ele alınmıştır.

İmam Hatip Lisesi mezunlarının mesleki alanda veya diğer alanlarda hizmet verirken İslam tarihinin konusu olan olay ve olgulardan uzak kalmaları mümkün değildir. Kültürel mirasa atıflarda bulunma, tarihsel deneyimlerden seçmeler yapma, güncel olaylarla tarihsel olay ve olgular arasında bağlantı kurma, tarihî tecrübelerden sonuç ve dersler çıkarma İmam Hatip Lisesi mezunlarından beklenen davranışlardandır. Burada önemli olan husus, bu davranışların objektifliği esas alan bir bakış açısı doğrultusunda sağlam bir tarihî zemin üzerine oturtulmasıdır. İslam Tarihi dersi, öncelikle bunu sağlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca bu ders; Tarih, Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi ve Osmanlı Tarihi dersleri ile birlikte İmam Hatip Lisesi öğrencisinde sağlıklı bir tarih bilinci de oluşturacaktır.

İmam Hatip Liselerinin 11. veya 12. sınıflarından birinde haftada iki (2) saat okutulacak bu dersin öğretim programında 7 ünite yer almaktadır.

2. GENEL AMAÇLAR

İslam Tarihi dersini alan öğrenciler;

1. İslam tarihini dinî, siyasi, ekonomik ve kültürel boyutları ile kavrar.
2. İslamiyet'in doğuşu ve Hz. Muhammed Döneminin olayları hakkında bilgi sahibi olur.
3. Dört Halife Döneminde meydana gelen olaylar hakkında bilgi sahibi olur. Emeviler döneminde meydana gelen olayları sebep ve sonuçları ile açıklar.
4. Abbasi Devleti'nin kuruluşunu ve bu dönemin dinî ve siyasi olaylarını inceleyerek bu dönemdeki kültürel gelişmeleri bilir.
5. Türklerin İslamiyet'e girişleri ile İslam kültür ve medeniyetine katkılarını bilir.
6. Günümüz İslam ülkeleri ile Müslüman topluluklarını tanıır ve bunların buldukları coğrafi bölgeleri tanıır.

7. İslam tarihinin birçok Müslüman topluma ait farklı tarihsel deneyimleri içerdiğini ve bu deneyimlerin farklılıklarıyla birlikte günümüzde de yararlanılması gereken büyük bir birikim olduğunun farkında olur.

8. İslam tarihinde kazanılan bilgileri, diğer kültür ve alan derslerinde öğrenilen bilgilerle karşılaştırır ve ilişkilendirir.

3. PROGRAMIN UYGULANMASINA İLİŞKİN İLKELER

Bu program uygulanırken;

1. Hz. Muhammed'in Hayatı dersi ile lise Tarih I dersinde yer alan bir kısım konular, tarih öğretiminde devamlılık fikrinin kaybolmaması ve bu konular arasında bütünlük sağlanması için bu dersin ilk ünitesinde de yer almaktadır. Bu nedenle söz konusu konuların detayına girilmeden ünitenin kazanımlar çerçevesinde işlenmesi ve diğer ünitelere ağırlık verilmesi gerekir.

2. Tarihsel olay ve olguların anlatımında bilimsellik ve objektiflik ilkesi göz önünde bulundurulur.

3. Öğrenme-öğretme etkinliklerinde öğrenci merkezli öğrenme ve öğretme yöntem, teknik ve stratejileri kullanılır.

4. Ünite konularının İslam Kültür ve Medeniyeti, İslam Bilim ve Düşünce Tarihi dersleri ile ilişkilendirilerek işlenmesine dikkat edilir.

5. Tarihin belli bir olay ve olgu olmadığına dikkat çekilir. Olayların tarihi arka planı ve onları meydana getiren dinî, siyasî, sosyal, kültürel ve ekonomik şartlar göz önünde tutulur.

6. İslam tarihinde meydana gelen bazı olayların sonraki dönemlerde yol açtığı dinî, siyasî, fikrî oluşumlar ve bunların günümüze etkisi değerlendirilir.

7. Tarihi olayların birbiriyle olan bağlantısına sürekli dikkat çekilmek suretiyle, tarihsel gelişmeleri neden-sonuç ilişkisi kapsamında görme davranışı kazanmasına yardımcı olunur.

8. İslam tarihinde derin etkileri olan Cemel, Siffin, Kerbela gibi olayları anlatırken asıl amacın bunları anlamak ve bunlardan ders çıkarmak olduğuna vurgu yapılır.

9. Öğrenme-öğretme etkinliklerinde bulunurken konuların özelliklerine göre kazanım edinmeye uygun görsel, işitsel ve basılı materyallerden yararlanır.

10. Her bir ünite için kullanılacak süre ve ünitelerin işleniş sırası programda belirlenmiştir. Bununla birlikte zümre öğretmenlerince öğrenci seviyesi ve çevre şartlarına uygun planlama yapılabilir.

4. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Ölçme ve değerlendirme; programın genel amaçları, kazanımları, içeriği, öğrenme-öğretme süreciyle birlikte dinamik bir bütünün önemli bir parçasıdır. İslam Tarihi dersinde kullanılacak ölçme ve değerlendirme etkinlikleri öğrencilerin ilgili temel kavram ve ilkeleri anlama düzeylerini ölçmenin yanında, öğrencilerin sahip oldukları değerleri ve aktif katılım becerilerini de ölçmeye yönelik olmalıdır. Bu nedenle, ölçme değerlendirme etkinlikleri, öğrenme-öğretme sürecinin başlangıcında, öğrenme etkinlikleriyle birlikte planlanmalıdır.

Ölçme ve değerlendirme süreci hazırlanırken temel ilkelerden hareket edilmelidir. Bu temel ilkeler amaç ve kazanımlarla uyumlu olma, öğrenme-öğretme süreciyle bütünlük sağlama (Süreci değerlendirme), ölçme araçlarıyla çeşitlilik oluşturma, kendini değerlendirme ve bireysel farklılıklardır.

İslam Tarihi dersinde ölçme ve değerlendirme yapılırken kısa cevaplı, çoktan seçmeli, doğruyanlış, eşleştirmeli sorulardan oluşan testler kullanabileceği gibi performans dayalı değerlendirme yapmak için; açık uçlu sorular, gözlem formları kullanılabilir. Ayrıca öğrenme süreçleri hakkında bilgi edinmek ve onlara dönüt vermek amacı ile öğrencilerle görüşmeler yapılabilir, öğrencilerin kendilerini ve akranlarını değerlendirmelerine fırsat verilebilir. Sadece öğrenme ürünü değil, öğrenme süreçleri de değerlendirilir. Değerlendirmedeki bu değişiklikler birçok açıdan öğrencilerin öğrenme konusunda sorumluluk sahibi olmasını ve öğrendiklerin farkında olmalarını sağlar.

Öğretmenler bazen öğrencilerin, sınavlarında veya ödevlerinde sergilediklerinden daha fazlasını bildiklerine inanırlar. Bu sorunu aşmak için öğretmenlerin, öğrencilerin başarısını değerlendirmede birkaç yöntemi birlikte kullanması gerekir. Bu durum her öğrenciye ne bildiğini gösterme konusunda daha fazla şans tanır. Öğretmenin de birkaç aracı birlikte kullanarak öğrencinin ne bildiğini ve ne yapacağını bilmesi bu konuda kendine daha fazla güven duymasını sağlayabilir. Tartışma, açık uçlu sorular ve sunular öğrenci hakkında bilgi edinmenin en iyi yollarındandır.

5. İSLAM TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÜNİTELERİ, KAZANIM SAYILARI VE SÜRELERİ

İSLAM TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÜNİTELERİ, KAZANIM SAYILARI VE SÜRELERİ			
ÜNİTELER		KAZANIM SAYILARI	DERS SAATİ
1.	İSLAM TARİHİNE GİRİŞ VE ASR-I SAADET DÖNEMİ	9	8
2.	DÖRT HALİFE (HULEFÂ-Yİ RÂŞİDÎN) DÖNEMİ	6	8
3.	EMEVİLER	9	10
4.	ENDÜLÜS EMEVİ DEVLETİ	9	10
5.	ABBASİLER	11	8
6.	İSLAMİYET VE TÜRKLER	9	10
7.	GÜNÜMÜZ İSLAM DÜNYASI	13	18
TOPLAM		66	72

6. İSLAM TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE VE KONULARI

İSLAM TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE VE KONULARI						
1. ÜNİTE	2. ÜNİTE	3. ÜNİTE	4. ÜNİTE	5. ÜNİTE	6. ÜNİTE	7. ÜNİTE
İSLAM TARİHİNE GİRİŞ VE ASR-I SAADET DÖNEMİ	DÖRT HALİFE (HULEFÂ-Yİ RÂŞİDİN) DÖNEMİ	EMEVLER	ENDÜLÜS EMEVİ DEVLETİ	ABBASİLER	İSLAMİYET VE TÜRKLER	GÜNÜMÜZ İSLAM DÜNYASI
<p>1. İslam Tarihinin Konusu, Amacı ve Metodu</p> <p>2. İslam Tarihinin Kaynakları</p> <p>3. İslam Öncesi Arabistan ve Dünya</p> <p>4. Hz. Muhammed (s.a.v.)'in Peygamber Oluşu ve İslam'ın Mekke Dönemi</p> <p>5. Hicret ve İslam'ın Medine Dönemi</p> <p>5.1. Medine İslam Devleti'nin Kurulması</p> <p>5.2. Medine İslam Devleti'nin Siyasî, Askeri ve Dinî İlişkileri</p> <p>5.3. Medine İslam Devleti'nin Diplomatik İlişkileri ve İslam'ın Yayılma Süreci</p> <p>6. Veda Haccı ve Veda Hutbesi</p> <p>7. Hz. Muhammed (s.a.v.)'in Vefatı</p>	<p>1. Hz. Muhammed (s.a.v.)'den Sonra Devlet İdaresi</p> <p>2. Hz. Ebu Bekir Dönemi</p> <p>3. Hz. Ömer Dönemi</p> <p>4. Hz. Osman Dönemi</p> <p>5. Hz. Ali Dönemi</p> <p>6. Dört Halife Döneminin İslam Tarihindeki Yeri ve Önemi</p>	<p>1. Emeviler ve Emevilerin Kuruluş Dönemi</p> <p>2. Yezid Dönemi ve Olayları</p> <p>2.1. Hilafetin Saltanata Dönüşmesi ve Buna Tepkiler</p> <p>2.2. Hz. Hüseyin ve Kerbelâ Olayı</p> <p>2.3. Abdullah b. Zübeyr Olayı ve Hilafet Mücadelesi</p> <p>3. Fetihler ve İslam Coğrafyasının Genişlemesi</p> <p>4. Ömer b. Abdülaziz Dönemi ve İslam'ın Hızlı Yayılış Süreci</p> <p>5. Emeviler Dönemi Diğer Önemli Olaylar</p> <p>5.1. Mevali</p> <p>5.2. Diğer İç Sorunlar</p> <p>5.3. Dış İlişkiler</p> <p>6. Emevilerin Yıkılışı</p> <p>7. Emevilerin İslam Tarihindeki Yeri ve Önemi</p>	<p>1. Endülüs'ün Fethi ve Valiler Dönemi</p> <p>2. Endülüs Emevi Devleti</p> <p>2.1. Emirlik Dönemi</p> <p>2.2. Halifelik Dönemi</p> <p>2.3. Yıkılışı</p> <p>3. Emeviler Sonrasında Endülüs</p> <p>4. Endülüs'te Müslüman Varlığına Son Verilmesi</p> <p>5. Osmanlı Endülüs-İspanya İlişkileri</p> <p>6. Hristiyanların Elinde Endülüslüler</p> <p>7. Endülüs İslam Devleti'nin Önemi ve Batı Medeniyetine Etkisi</p>	<p>1. Abbasilerin Kuruluşu</p> <p>2. Abbasiler Yönetimde Mevali Ağırılığı</p> <p>3. Abbasilerin Din Politikası</p> <p>4. İç Sorunlar</p> <p>4.1. Yönetim Karşıtı Dinî ve Siyasi Hareketler</p> <p>4.2. İslam Karşıtı Dinî ve Siyasi Hareketler</p> <p>5. Merkezî İdareden Kopmalar</p> <p>6. Askeri ve Siyasi İlişkiler</p> <p>7. Moğol İstilasası ve Abbasilerin Yıkılışı</p> <p>8. Abbasilerin İslam Tarihindeki Yeri ve Önemi</p>	<p>1. Türk-Arap İlişkileri</p> <p>1.1. Emeviler Öncesi</p> <p>1.2. Emeviler Dönemi</p> <p>1.3. Abbasiler Dönemi</p> <p>2. Türklerin İslam Dinine Girişi</p> <p>3. Müslüman Türk Devletleri</p> <p>4. Türklerin İslam Dünyasındaki Faaliyetleri</p> <p>4.1. Selçuklular ve Abbasi Halifeliğinin Korunması</p> <p>4.2. Haçlı Seferleri Karşısında Anadolu Selçukluları</p> <p>4.3. İslam Coğrafyasının Korunmasında Osmanlıların Rolü</p> <p>4.4. Osmanlıların Kutsal Topraklara Hizmetleri</p> <p>4.5. Selçuklu ve Osmanlıların İslam Medeniyetine Katkıları</p> <p>5. İslam Dininin Yayılmasında Türklerin Rolü</p> <p>5.1. Orta Asya'da İslam Dininin Yayılması</p> <p>5.2. Hint Yarımadası'nda İslam Dininin Yayılması</p> <p>5.3. Anadolu'nun İslamlaşması</p> <p>5.4. Balkanlarda İslam Dininin Yayılması</p>	<p>1. Asya Kıtasında Müslümanlar</p> <p>2. Afrika Kıtasında Müslümanlar</p> <p>3. Balkanlarda Müslümanlar</p> <p>4. Avrupa Ülkelerinde Müslümanlar</p> <p>5. Amerika Kıtasında Müslümanlar</p> <p>6. Avustralya Kıtasında Müslümanlar</p> <p>7. İslam Dünyasındaki Siyasi ve İktisadi Gelişmeler</p> <p>8. İslam Dünyasının Ekonomik Yapısı ve Doğal Zenginlikleri</p> <p>9. İslam Dünyasındaki İlmî ve Fikrî Gelişmeler</p> <p>10. İslam Dünyasında Medeniyetler Arası İlişkiler ve Kültürel Gelişmeler</p> <p>11. İslam Dünyasının Siyasi ve Uluslararası Teşekkülleri</p> <p>12. Türkiye ile Diğer İslam Ülkeleri Arasındaki İlişkiler</p> <p>13. İslam Ülkeleri ve Bunların Uluslararası Teşekküllerle İlişkisi</p>

7. İSLAM TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÜNİTE KONULARI, KAZANIMLAR VE AÇIKLAMALARI

İSLAM TARİHİ DERSİ			
1. ÜNİTE	KONULAR	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
İSLAM TARİHİNE GİRİŞ VE ASR-I SAADET DÖNEMİ	<ol style="list-style-type: none">1. İslam Tarihinin Konusu, Amacı ve Metodu2. İslam Tarihinin Kaynakları3. İslam Öncesi Arabistan ve Dünya4. Hz. Muhammed (s.a.v.)'in Peygamber Oluşu ve İslam'ın Mekke Dönemi5. Hicret ve İslam'ın Medine Dönemi<ol style="list-style-type: none">5.1. Medine İslam Devleti'nin Kurulması5.2. Medine İslam Devleti'nin Siyasî, Askerî ve Dinî İlişkileri5.3. Medine İslam Devleti'nin Diplomatik İlişkileri ve İslam'ın Yayılma Süreci6. Veda Haccı ve Veda Hutbesi7. Hz. Muhammed (s.a.v.)'in Vefatı	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none">1. İslam tarihinin amacını, konusunu ve metodunu açıklar.2. İslam tarihinin kaynaklarını tanıır.3. İslamiyet gelmeden önce dünyanın ve Arap Yarımadası'nın genel durumunu açıklar.4. Hz. Muhammed'in peygamber oluşunu ve Mekke dönemin özelliklerini açıklar.5. Hicreti zorunlu kılan nedenleri irdeler.6. Medine İslam Devleti'nin kurulması sürecini özetler.7. Medine İslam Devleti'nin dinî, siyasi ve askerî ilişkilerini açıklar.8. Medine İslam Devleti'nin diplomatik ilişkileriyle bağlantı kurarak İslam'ın yayılma sürecini özetler.9. Veda Hutbesi'nde yer alan İslam'ın temel öğretilerini ve Hz. Peygamber'in vefatının sonuçlarını değerlendirir.	<p>Bu ünite de İslam tarihinin amacı, konusu ve metodu üzerinde durularak İslam kültürünün tanınması ve aktarılmasında bu dersin önemi ve bu yönüyle diğer alan derslerine olan katkısı özellikle vurgulanmalıdır.</p> <p>Bu ünitenin kazanımları işlenirken 10. Sınıf Siyer (Hz. Muhammed'in Hayatı) dersi ile ilişkilendirilecektir.</p> <p>Bu ünite de Siyer dersinde yer alan bazı konular kısaca hatırlatma yapılarak işlenecek ve diğer konulara ağırlık verilecektir.</p>

İSLAM TARİHİ DERSİ

2. ÜNİTE	KONULAR	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
DÖRT HALİFE (HULEFÂ-Yİ RÂŞİDİN) DÖNEMİ	<ol style="list-style-type: none">1. Hz. Muhammed (s.a.v.)’den Sonra Devlet İdaresi2. Hz. Ebu Bekir Dönemi3. Hz. Ömer Dönemi4. Hz. Osman Dönemi5. Hz. Ali Dönemi6. Dört Halife Döneminin İslam Tarihindeki Yeri ve Önemi	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none">1. Hz. Peygamber’den sonra hilafetin ortaya çıkış sürecini özetler.2. Hz. Ebu Bekir Dönemi’nin dinî, sosyal ve siyasi olaylarını değerlendirir.3. Hz. Ömer Dönemi’nin dinî, sosyal ve siyasi olaylarını irdeler.4. Hz. Osman Dönemi’nin önemli dinî, sosyal ve siyasi olaylarını açıklar.5. Hz. Ali Dönemi’nin dinî, sosyal ve siyasi olaylarını tartışır.6. Dört Halife Dönemi’nin İslam tarihindeki yeri ve önemini kavrar.	<p>1 inci kazanım işlenirken Hulefa-i Raşidin kavramı; halife seçimlerinin nasıl yapıldığı yöntemleri üzerinde durulacaktır.</p> <p>2 inci kazanım işlenirken Hz. Ebû Bekir Dönemindeki irtidat (dinden çıkma) olayları, İran ve Bizans’a yönelik fetih hareketleri ile Kur’an ayetlerinin toplanmasına yönelik çalışmalara yer verilecektir.</p> <p>3 üncü kazanım işlenirken Irak, İran, Horasan ve Bizans topraklarındaki fetihler ile İslam Devleti’nin teşkilatlandırılması, adaleti ve toplumsal düzenini sağlamaya yönelik uygulamaları ele alınacaktır.</p> <p>5 inci kazanım işlenirken Cemel ve Siffin olaylarının sebep ve sonuçları üzerinde de durulacaktır. Söz konusu olaylar işlenirken asıl amacın bunları anlamak ve bunlardan ders çıkarmak olduğu, bu olaylar etrafında geçmişte yaşanan bölünme ve kamplaşmaları günümüze taşımanın yanlışlığı vurgulanmalıdır.</p> <p>6 ncı kazanım işlenirken Dört Halife Döneminde İslam’ın yayılışı ve ilk İslam müesseselerinin ortaya çıkışının önemine vurgu yapılacaktır. Ayrıca İslam’ın geniş bir coğrafyaya yayılmasıyla ortaya çıkan sorunların ilk olarak nasıl çözümlendiğine vurgu yapılacaktır.</p>

İSLAM TARİHİ DERSİ

3. ÜNİTE	KONULAR	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
EMEVLER	<ol style="list-style-type: none">1. Emeviler ve Emevilerin Kuruluş Dönemi2. Yezid Dönemi ve Olayları<ol style="list-style-type: none">2.1. Hilafetin Saltanata Dönüşmesi ve Buna Tepkiler2.2. Hz. Hüseyin ve Kerbelâ Olayı2.3. Abdullah b. Zübeyr Olayı ve Hilafet Mücadelesi3. Fetihler ve İslam Coğrafyasının Genişlemesi4. Ömer b. Abdülaziz Dönemi ve İslam'ın Hızlı Yayılış Süreci5. Emeviler Dönemi Diğer Önemli Olaylar<ol style="list-style-type: none">5.1. Mevali5.2. Diğer İç Sorunlar5.3. Dış İlişkiler6. Emevilerin Yıkılışı7. Emevilerin İslam Tarihindeki Yeri ve Önemi	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none">1. Emevi Devleti'nin kuruluş sürecini açıklar.2. Hilafetin saltanata dönüşmesine yönelik gösterilen tepkileri ve bu tepkilerin sebeplerini yorumlar.3. Kerbela Olayı'nı ve sebeplerini açıklar.4. Abdullah b. Zübeyir Olayı'nı sebep ve sonuçları ile tartışır.5. Emeviler Dönemi'ndeki fetihleri ve İslam coğrafyasındaki genişlemeyi analiz eder.6. Ömer b. Abdülaziz'in uyguladığı politikalar ile İslam'ın nasıl yayıldığının analizini yapar.7. Emeviler döneminin önemli olaylarını, iç ve dış ilişkilerini değerlendirir.8. Emevi Devleti'nin yıkılmasında etkili olan faktörleri irdeler.9. Emevilerin İslam tarihindeki yeri ve önemini kavrar.	<p>Tarihsel olay ve olguların anlatımında bilimsellik ve objektiflik ilkesi göz önünde bulundurulmalıdır.</p> <p>İslam tarihinde derin etkileri olan Kerbela ve Harre gibi olaylar işlenirken asıl amacın bunları anlamak ve bunlardan ders çıkarmak olduğu, bu olaylar etrafında geçmişte yaşanan bölünme ve kamplaşmaları günümüze taşımanın yanlışlığı vurgulanmalıdır.</p> <p>8 inci kazanım işlenirken İslam'ın en geniş sınırlara ulaşmasında Emevilerin rolüne ve Emeviler Döneminde hilafetin saltanata dönüşmesiyle oluşan tepkilerin devletin kısa zamanda yıkılmasında ne kadar etkili olduğuna vurgu yapılmalıdır.</p>

İSLAM TARİHİ DERSİ

4. ÜNİTE	KONULAR	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
ENDÜLÜS EMEVİ DEVLETİ	<ol style="list-style-type: none">1. Endülüs'ün Fethi ve Valiler Dönemi2. Endülüs Emevi Devleti<ol style="list-style-type: none">2.1. Emirlik Dönemi2.2. Halifelik Dönemi2.3. Yıkılışı3. Emeviler Sonrasında Endülüs4. Endülüs'te Müslüman Varlığına Son Verilmesi5. Osmanlı Endülüs-İspanya İlişkileri6. Hristiyanların Elinde Endülüslüler7. Endülüs İslam Devleti'nin Önemi ve Batı Medeniyetine Etkisi	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none">1. Endülüs'ün fethi ve Valiler Dönemi sürecini özetler.2. Endülüs Emevi Devleti'nde "Emirlik" ve "Halifelik" dönemlerini değerlendirir.3. Endülüs Emevi Devleti'nin yıkılışını ve yıkılış sonrasındaki olayları değerlendirir.4. Endülüs'te Müslüman varlığına son verilmesinin sonuçlarını sorgular.5. Osmanlı-Endülüs-İspanya ilişkilerini yorumlar.6. Endülüs'ü işgal sonrası Hristiyanların uygulamalarını sorgular.7. İspanya'yı terk etmeleri sonrasında Endülüs'te kalan Müslümanların (Moriskoların) durumunu analiz eder.8. Tavaif-i Mülûk, Muvahhidler, Murabıtlar ve Gırnata Ben-i Ahmer Devleti (Nasrîler Hanedanlığı) 'nin Endülüs İslam Devleti kültür ve medeniyetindeki yerini kavrar.9. Endülüs Müslümanlarının İslam kültür ve medeniyetine katkıları ve Batı kültür ve medeniyetine etkilerini fark eder.	<p>3 inci kazanım işlenirken yıkılış sonrası ortaya çıkan yönetimlere (devletlere) yer verilecektir.</p> <p>7 inci kazanım işlenirken Osmanlı Devleti'ndeki Endülüs göçmenlerine ve diğer İslam devletlerine göç edenler Endülüslülere de değinilecektir.</p>

İSLAM TARİHİ DERSİ

5. ÜNİTE	KONULAR	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
ABBASİLER	<ol style="list-style-type: none">1. Abbasilerin Kuruluşu2. Abbasiler Yönetimde Mevali Ağırlığı3. Abbasilerin Din Politikası4. İç Sorunlar<ol style="list-style-type: none">4.1. Yönetim Karşıtı Dinî ve Siyasi Hareketler4.2. İslam Karşıtı Dinî ve Siyasi Hareketler5. Merkezî İdareden Kopmalar6. Askeri ve Siyasi İlişkiler7. Moğol İstilas ve Abbasilerin Yıkılışı8. Abbasilerin İslam Tarihindeki Yeri ve Önemi	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none">1. Abbasilerin kuruluş sürecini açıklar.2. Abbasilerin kuruluş ve yönetiminde mevalinin rolünü tartışır.3. Abbasi yönetiminin genel özelliklerini kavrar.4. Abbasilerin din politikalarını irdeler.5. Abbasilerin karşılaştıkları iç sorunları tartışır.6. Abbasi Dönemindeki Şii isyanlarının ve Haricî hareketinin neden ve sonuçları ile irdeler.7. Abbasi Dönemindeki yönetim ve İslam karşıtı dinî ve siyasi isyanların nedenlerini araştırır.8. Abbasi Döneminde merkezî idareden kopuşun nedenlerini irdeler.9. Abbasilerin askeri ve siyasi ilişkilerinde izlediği yolu analiz eder.10. Abbasilerin yıkılışında Moğol istilasının rolünü fark eder.11. Abbasilerin İslam tarihindeki yeri ve önemini kavrar.	<p>Ünite işlenirken yeri geldikçe Abbasilerle Emeviler arasındaki ortak ve farklı yönleri vurgu yapılacaktır.</p> <p>3. kazanım işlenirken Abbasi yönetiminde Türklerin rolüne yer verilecektir.</p> <p>11. kazanım işlenirken Abbasilerin İslam kültür ve medeniyetindeki yeri ve hilafetin İslam birliğini sağlamadaki önemine vurgu yapılacaktır.</p>

İSLAM TARİHİ DERSİ

6. ÜNİTE	KONULAR	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
İSLAMİYET VE TÜRKLER	<ol style="list-style-type: none">Türk-Arap İlişkileri<ol style="list-style-type: none">Emeviler ÖncesiEmeviler DönemiAbbasiler DönemiTürklerin İslam Dinine GirişiMüslüman Türk DevletleriTürklerin İslam Dünyasındaki Faaliyetleri<ol style="list-style-type: none">Selçuklular ve Abbasi Halifeliğinin KorunmasıHaçlı Seferleri Karşısında Anadolu Selçuklularıİslam Coğrafyasının Korunmasında Osmanlıların RolüOsmanlıların Kutsal Topraklara HizmetleriSelçuklu ve Osmanlıların İslam Medeniyetine Katkılarıİslam Dininin Yayılmasında Türklerin Rolü<ol style="list-style-type: none">Orta Asya'da İslam Dininin YayılmasıHint Yarımadası'nda İslam Dininin YayılmasıAnadolu'nun İslamlaşmasıBalkanlarda İslam Dininin Yayılması	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none">Türk-Arap ilişkilerinin tarihî seyrini açıklar.Türklerin İslamlaşma sürecini ve bu süreci hızlandıran etkenleri kavrar.Müslüman Türk devletlerini genel özellikleriyle açıklar.Abbasi halifeliğinin korunmasında Selçukluların rolünü fark eder.Haçlı Seferlerine karşı Anadolu Selçuklularının verdiği mücadelenin önemini açıklar.İslam coğrafyasının korunmasında Osmanlıların rolünü kavrar.Osmanlıların kutsal topraklara yaptığı hizmetlerin farkında olur.Selçuklu ve Osmanlıların İslam medeniyetine katkılarını ana hatları ile özetler.Orta Asya, Hint Yarımadası, Anadolu ve Balkanlarda İslam dininin yayılmasında Türklerin rolünü fark eder.	<p>Müslüman Türk devletleri işlenirken İslamiyet'in kabulünden sonra kurulan Türk devletlerinin adlarına, nerede ve ne zaman kurulduklarına, İslam dünyasındaki konum ve etkinliklerine yer verilecektir.</p> <p>Ünite konuları ayrıntılara girilmeden işlenecektir</p>

İSLAM TARİHİ DERSİ

7. ÜNİTE	KONULAR	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
GÜNÜMÜZ İSLAM DÜNYASI	1. Asya Kıtasında Müslümanlar	Bu ünite sonunda öğrenciler;	Ünite konuları ayrıntılara girilmeden işlenecek ve müslümanları ayrıştırıcı değil birleştirici bir dil kullanılacaktır.
	2. Afrika Kıtasında Müslümanlar	1. Asya kıtasındaki Müslüman ülke ve toplulukları temel özelliklerini, yaşadıkları coğrafi bölgelerin siyasi ve ekonomik önemini ve çözüm bekleyen sorunlarını kavrar.	4 üncü kazanım işlenirken Müslümanların Avrupa'ya geliş süreci ile dinî, siyasi, sosyal ve kültürel uyum sorunu konuları da ele alınacaktır.
	3. Balkanlarda Müslümanlar	2. Afrika kıtasında İslam'ın yayılışını ve buradaki Müslüman devletler ve toplulukları genel özellikleriyle açıklar.	5 inci kazanım işlenirken Kuzey, Orta ve Güney Amerika'da yaşayan Müslümanlar ve bunların karşılaştıkları başlıca sorunlar da konu edilecektir.
	4. Avrupa Ülkelerinde Müslümanlar	3. Balkan ülkelerindeki Müslüman toplulukları dinî, sosyal ve kültürel değerleri ve Balkanlarda Müslümanların yaşadıkları temel sorunların açıklar.	
	5. Amerika Kıtasında Müslümanlar	4. Batı Avrupa'da yaşayan Türk ve Müslüman topluluklar hakkında bilgi sahibi olur ve bunların sorunlarını irdeler.	
	6. Avustralya Kıtasında Müslümanlar	5. Amerika ve Avustralya kıtasında yaşayan Müslümanlar hakkında bilgi sahibi olur.	
	7. İslam Dünyasındaki Siyasi ve İktisadi Gelişmeler	6. Günümüz İslam dünyasındaki siyasi ve iktisadi gelişmelerin farkında olur.	
	8. İslam Dünyasının Ekonomik Yapısı ve Doğal Zenginlikleri	7. Müslümanların dünya ekonomisine katkısı ve İslam ülkelerinin doğal zenginliklerini değerlendirir.	
	9. İslam Dünyasındaki İlmî ve Fikrî Gelişmeler	8. İslam ülkelerinin ilmî ve fikrî gelişmelere katkısını yorumlar.	
	10. İslam Dünyasında Medeniyetler Arası İlişkiler ve Kültürel Gelişmeler	9. İslam dünyasının medeniyetler arası ilişkiler ve kültürel gelişmelere katkısının farkında olur.	
	11. İslam Dünyasının Siyasi ve Uluslararası Teşekkülleri	10. İslam dünyasının siyasi ve uluslararası teşekküllerine örnekler verir.	
	12. Türkiye ile Diğer İslam Ülkeleri Arasındaki İlişkiler	11. Türkiye'nin İslam dünyası içindeki konumunu ve diğer İslam ülkeleri ile ilişkilerini örneklerle açıklar.	
	13. İslam Ülkeleri ve Bunların Uluslararası Teşekküllerle İlişkisi	12. BM, OECD, NATO ve diğer uluslararası siyasi ve iktisadi teşekküller içinde Müslüman ülkelerin payı ve rolünün farkında olur.	
		13. Müslüman ülkelerin birlik ve beraberlik içinde olmalarının önemini fark eder.	

İSLAM TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

İÇİNDEKİLER

1. Giriş.....	2
2. Genel Amaçlar	2
3. Programın Uygulanmasına İlişkin İlke ve Açıklamalar	3
4. Ölçme ve Değerlendirme	3
5. İslam Tarihi Dersi Öğretim Programının Üniteleri, Kazanım Sayıları ve Süreleri	4
6. İslam Tarihi Dersi Öğretim Programı Ünite ve Konuları	5
7. İslam Tarihi Dersi Öğretim Programının Ünite Konuları, Kazanımlar ve Açıklamaları	6

Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

İslam Tarihi Dersi Öğretim Programı, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 30.04.2014 tarih ve 29 sayılı kurul kararı ile Anadolu İmam Hatip Liselerinde, 2014-2015 Eğitim ve Öğretim yılından itibaren uygulamaya konulmuştur.